



—  
Верховний  
Суд

Аналіз  
стану здійснення правосуддя  
Великою Палатою Верховного Суду  
у 2022 році

Київ 2023

## Зміст

Список скорочень	3
Умовні позначки для юрисдикцій справ і матеріалів	3
<b>1. Загальні обсяги роботи ВП ВС</b>	<b>4</b>
1.1. Перебувало на розгляді	4
1.2. Надходження	5
1.3. Результати розгляду	6
1.4. Залишок	8
<b>2. Здійснення правосуддя ВП ВС у касаційному порядку</b>	<b>9</b>
2.1. Перебувало на розгляді в касаційному порядку	9
2.2. Надходження та повернення справ у касаційному порядку	11
2.3. Результати касаційного розгляду	13
2.4. Залишок у касаційному порядку	15
<b>3. Здійснення правосуддя ВП ВС в апеляційному порядку та за скаргами на рішення ДП ВРП</b>	<b>16</b>
3.1. Загальні обсяги справ в апеляційному порядку та за скаргами на рішення ДП ВРП	16
3.2. Результати розгляду в апеляційному порядку та за скаргами на рішення ДП ВРП	17
3.3. Залишок апеляційних скарг і справ та за скаргами на рішення ДП ВРП	18
<b>4. Здійснення правосуддя ВП ВС за заявами про перегляд судових рішень за виключними та нововиявленими обставинами</b>	<b>19</b>
<b>Додатки</b>	
Порівняльна аналітична таблиця 1. Загальні показники здійснення правосуддя ВП ВС за порядком звернення та видами справ	20
Порівняльна аналітична таблиця 2. Результати здійснення правосуддя ВП ВС за порядком звернення та видами справ	20

## Список скорочень

ЄСПЛ	Європейський суд з прав людини
ВП ВС	Велика Палата Верховного Суду
ВРП	Вища рада правосуддя
ДП	дисциплінарні палати Вищої ради правосуддя
КАС	Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду
КС ВС	касаційні суди у складі Верховного Суду
матеріали	процесуальні звернення, стосовно яких не відкрито провадження
справи	процесуальні звернення, стосовно яких відкрито відповідні провадження (у справі, апеляційне / касаційне, за заявою)
кінцеві рішення	рішення, якими завершено розгляд у ВС

## Умовні позначки для юрисдикцій справ і матеріалів

- <sup>A</sup> адміністративна
- <sup>АП</sup> про адміністративні правопорушення
- <sup>Г</sup> господарська
- <sup>К</sup> кримінальна
- <sup>Ц</sup> цивільна

## 1. Загальні обсяги роботи ВП ВС

### 1.1. Перебувало на розгляді

На розгляді ВП ВС у 2022 році перебувало 585 справ і матеріалів з урахуванням нерозглянутих справ і матеріалів на початок досліджуваного періоду. Загальні обсяги справ і матеріалів ВП ВС, що знаходились на розгляді, у досліджуваному періоді на 58 % менші, ніж у 2021 році. З них за формами звернень перебувало на розгляді:

177 – справи в апеляційному та 215 – у касаційному порядку;

64 та 8 – заяви про перегляд судових рішень відповідно за виключними та нововиявленими обставинами;

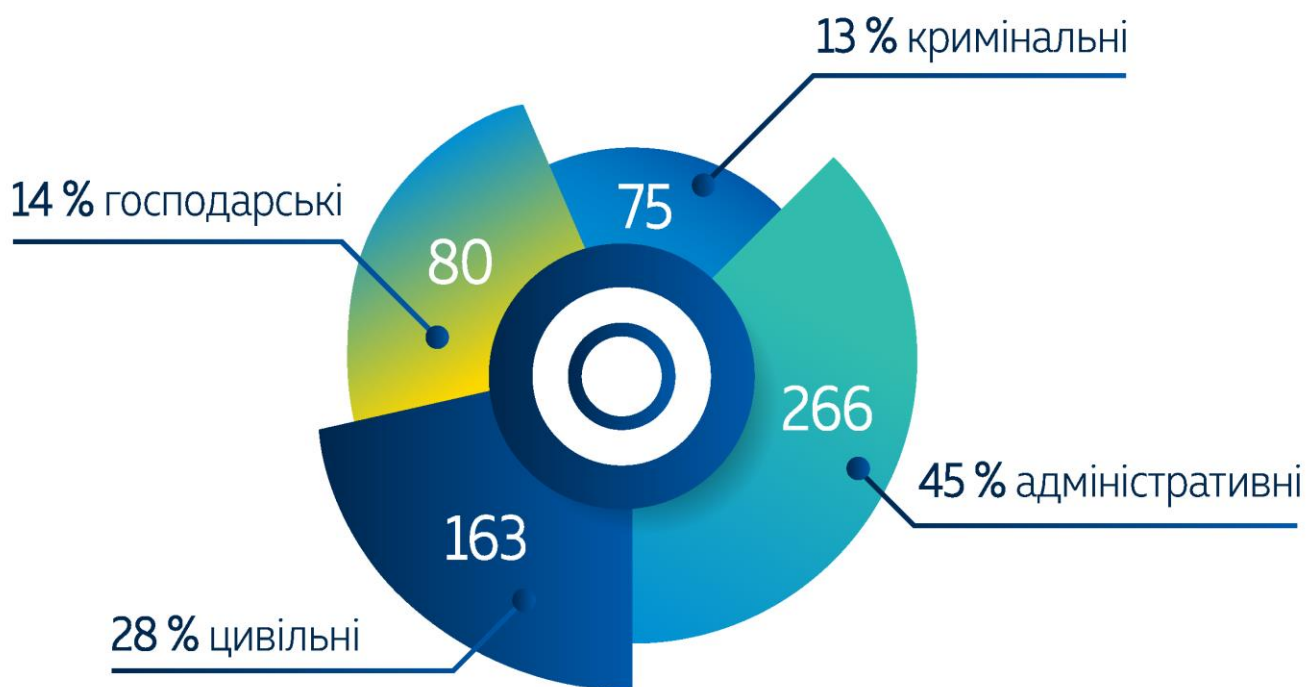
13 – скарги на рішення ВРП (у частині її ДП).

Крім цього, всі інші процесуальні звернення, що перебували на розгляді (108 проти 328 у 2021 році), ВП ВС повернула або відмовила у відкритті провадження, оскільки їх розгляд по суті не передбачений процесуальним законодавством.

Загальна структура обсягів справ і матеріалів, що перебували на розгляді ВП ВС, зображена на *діаграмі 1*.

Діаграма 1

Структура обсягів справ і матеріалів ВП ВС за видами судочинства у 2022 році



Більше половини від загальної кількості справ і матеріалів, що перебували на розгляді ВП ВС (228, або 67 %), становили процесуальні звернення, подані в касаційному порядку за заявами про перегляд рішень за нововиявленими або виключними обставинами та стосовно інших справ і матеріалів, а саме: 163<sup>4</sup>, 80<sup>7</sup>,

# Аналіз стану здійснення правосуддя ВП ВС у 2022 році

76<sup>A</sup>, 75<sup>K</sup> та 1<sup>AP</sup> справи та матеріали. Питома вага цих тотожних звернень, що перебували на розгляді ВП ВС, складається з 28 % цивільної, 14 % господарської та по 13 % адміністративної та кримінальної юрисдикцій. Порівняно з даними 2021 року в періоді, що аналізується, збільшилась на 8 та 6 % питома вага зазначених тотожних форм відповідно цивільних та господарських справ та матеріалів і зменшилась на 5 % питома вага аналогічних форм справ і матеріалів за кримінальною та адміністративною юрисдикціями.

Крім цього, у порядку адміністративного судочинства на розгляді ВП ВС у 2022 році перебувало **190** апеляційних скарг та скарг на рішення ДП ВРП, які разом склали 32 % від загальних обсягів справ і матеріалів ВП ВС, що на 5 % менше, ніж у 2021 році (517).

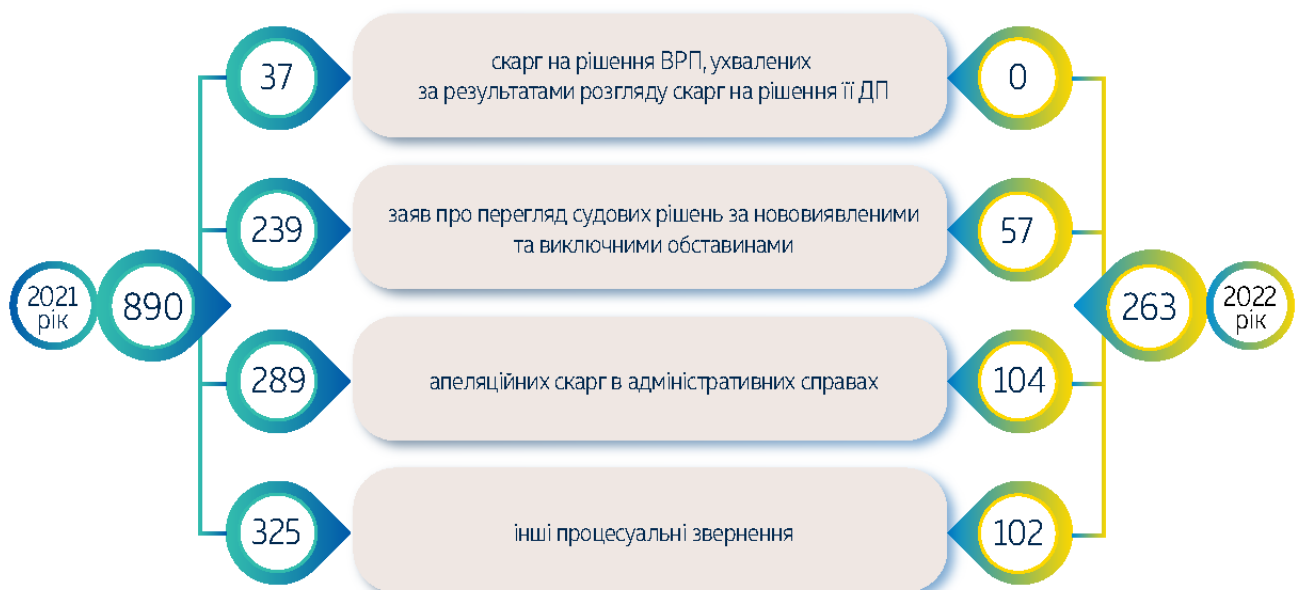
Таким чином, загалом у порядку адміністративного судочинства у ВП ВС перебувало **266** справ і матеріалів, що становить майже половину загальної кількості справ і матеріалів. Іншу половину справ і матеріалів складають справи та матеріали господарської, кримінальної, цивільної юрисдикцій та про адміністративні правопорушення.

## 1.2. Надходження

У 2022 році до ВП ВС надійшло **391** процесуальне звернення та справа, що майже у 3 рази менше, ніж у 2021 році. Розподіл надходжень ВП ВС за суб'єктами звернень та видами судових справ і матеріалів подано на *малюнку 1*.

Малюнок 1

Структура надходження справ і матеріалів  
безпосередньо від суб'єктів звернення до ВП ВС  
у 2021 та 2022 роках



Упродовж 2022 року безпосередньо від суб'єктів звернення надійшло 67 % процесуальних звернень у загальному обсязі надходжень ВП ВС, або **263** одиниці,

## Аналіз стану здійснення правосуддя ВП ВС у 2022 році

що у 3 рази менше, ніж у 2021 році. Також надійшло **128** судових справ від КС ВС, що становить 33 % проти 20 % у порівнюваному періоді.

У періоді, що досліджується, майже у 5 разів зменшилось надходження заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами, майже у 3 рази – апеляційних скарг і справ та інших форм звернень, уполовину зменшилось надходження касаційних справ. На 22 % зменшилось надходження заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами та немає надходження скарг на рішення ДП ВРП.

Розподіл за юрисдикціями справ та матеріалів, що надійшли, подано на *діаграмі 2*.

Діаграма 2

Структура загального надходження справ і матеріалів до ВП ВС за юрисдикціями у 2022 році



За юрисдикціями в порівнюваних періодах зменшилась питома вага надходжень процесуальних звернень і справ адміністративного (-8 %) та кримінального (-4 %) судочинства, водночас збільшилась частина надходження процесуальних звернень і справ цивільного (+9 %) та господарського (+4 %) судочинства.

### 1.3. Результати розгляду

У 2022 році ВП ВС ухвалено **383** судові рішення, якими завершено розгляд справ і матеріалів, що майже у 3 рази або на 64 % менше, ніж у 2021 року (1069).

ВП ВС завершила розгляд **190<sup>А</sup>**, **88<sup>С</sup>**, **63<sup>К</sup>**, **41<sup>Г</sup>** справ і матеріалів за зверненнями, тотожними для всіх юрисдикцій<sup>1</sup>, а також в адміністративних справах ухвалила в апеляційному порядку та за скаргами ДП ВРП **11** рішень, що у 4 рази менше, ніж у 2021 році (47). Порівняно з 2021 роком у досліджуваному періоді у 4 рази менше ухвалено кінцевих рішень у кримінальних справах і матеріалах, у 3 рази менше – в адміністративних, майже у 2 рази менше – у цивільних. У господарських справах і матеріалах ВП ВС ухвалила **41** кінцеве рішення, що на 11 % менше, ніж у 2021 році (46).

<sup>1</sup> Процесуальні звернення, подані в касаційному порядку за заявами про перегляд рішень за нововиявленими або виключними обставинами та стосовно інших справ і матеріалів.

## Аналіз стану здійснення правосуддя ВП ВС у 2022 році

За результатами розгляду справ і матеріалів ВП ВС ухвалила **197** судових рішень по суті вимог, що становить 51 % від загальної кількості кінцевих рішень, а також **186** рішень, якими процесуальні звернення по суті не розглянуто (49 %). У звітному періоді загальні обсяги кінцевих рішень, ухвалених під час вирішення питання про відкриття провадження, зменшились у 3,5 раза з відповідним зменшенням кількості рішень по суті. Загальний розподіл рішень за результатами розгляду справ і матеріалів наведено на малюнку 2.

Малюнок 2

Розподіл кінцевих рішень, ухвалених ВП ВС у 2022 році



Отже, більше половини від загальної кількості кінцевих рішень ВП ВС у 2022 році склали рішення, якими вимоги процесуальних звернень вирішені по суті, зокрема у 111<sup>А</sup> справах за апеляційними скаргами та за скаргами на рішення ДП ВРП, за іншими тотожними в кожній юрисдикції видами звернень 37<sup>С</sup>, 36<sup>Г</sup>, 9<sup>А</sup>, 3<sup>К</sup> та 1<sup>АП</sup> справ. Частка розглянутих справ і матеріалів по суті складала: 88 % у господарській, 64 % в адміністративній, 42 % у цивільній та 5 % у кримінальній юрисдикціях.

Частина рішень, якими вимоги задоволено по суті (89), на 16 % менша, ніж частина рішень, якими відмовлено в їх задоволенні (106). За результатами перегляду судових рішень ВП ВС задовольнила вимоги у 53 справах у касаційному порядку, у 26 справах в апеляційному порядку та у 5 справах за скаргами на рішення ВРП (у частині іі ДП), а також на підставі 5 заяв за виключними обставинами.

Іншою частиною рішень процесуальні звернення не розглядалися по суті (186) у зв'язку з поверненням їх суб'єкту звернення, відмовою у відкритті провадження,

## Аналіз стану здійснення правосуддя ВП ВС у 2022 році

закриттям провадження, залишенням без розгляду або ухваленням іншого рішення. ВП ВС ухвалила ці рішення у 70<sup>А</sup>, 60<sup>К</sup>, 50<sup>Ц</sup>, 5<sup>Г</sup> та 1<sup>АП</sup> справи.

Рішення, якими справи і матеріали не розглянуті по суті, ВП ВС ухвалила стосовно **103** інших процесуальних звернень, **48** заяв про перегляд судових рішень за виключними та **4** заяв за нововиявленими обставинами, **27** апеляційних скарг та в **3** справі за касаційною скаргою.

**26** справ у досліджуваному періоді ВП ВС розглянула в судових засіданнях із застосуванням режиму відеоконференції. З них **12** справ – в апеляційному порядку, **2** справи – за скаргами на рішення ДП ВРП та **12** справ – у касаційному порядку.

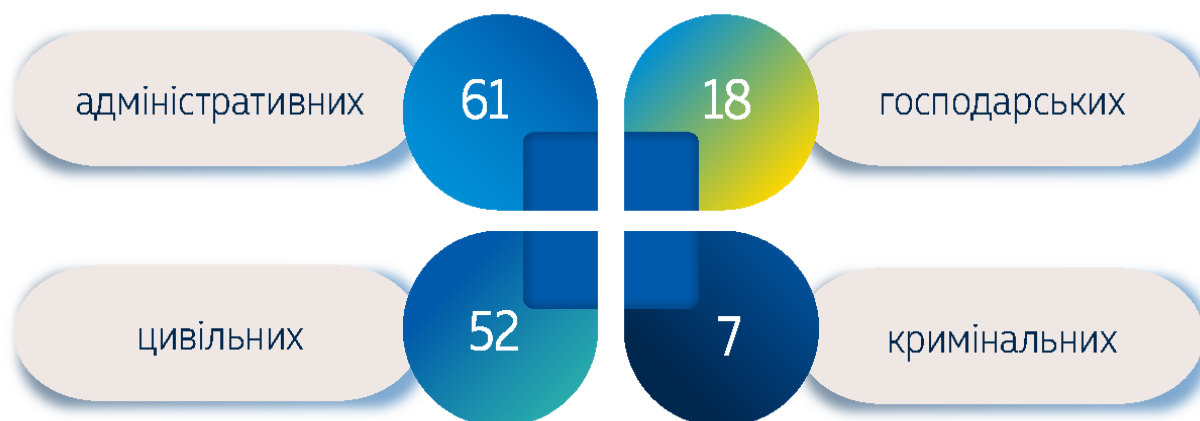
Таким чином, у 2022 році кількість ухвалених судових рішень, якими вимоги процесуальних звернень вирішено по суті, на 6 % більша, ніж кількість рішень, якими процесуальні звернення не розглядалися по суті.

### 1.4. Залишок

Наприкінці 2022 року у ВП ВС нерозглянутими залишились **138** процесуальних звернень та справ, тобто 24 % від загальної кількості справ і матеріалів, які перебували на розгляді, відтак їх кількість збільшилася на 10 % порівняно з даними 2021 року. Серед нерозглянутих процесуальних звернень ВП ВС 54 % – це справи та матеріали, які розглядаються в касаційному порядку (75), та 33 % – в апеляційному (46). Порівняно з 2021 роком відбулось збільшення частини апеляційних скарг та справ на 5 % і зменшення касаційних справ на 9 %. Також залишились нерозглянутими **8** заяв за виключними обставинами, **2** скарги на рішення ВРП (у частині її ДП), **3** заяви про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами та **4** інших процесуальних звернення. Додаткова візуалізація надана на *діаграмі 3*.

Діаграма 3

Структура залишку нерозглянутих справ і матеріалів ВП ВС за юрисдикціями станом на кінець 2022 року



Станом на 1 січня 2023 року залишок нерозглянутих ВП ВС справ і матеріалів становив **61** одиницю адміністративного, **52** цивільного, **18** господарського та **7** кримінального судочинства.



## 2. Здійснення правосуддя ВП ВС у касаційному порядку

### 2.1. Знаходилось на розгляді в касаційному порядку

З урахуванням нерозглянутих справ (87) на початок 2022 року в провадженні ВП ВС перебувало 215 справ у касаційному порядку. У 2021 році ці дані дорівнювали 297 одиницям, з яких 75 – нерозглянуті справи.

У періоді, що аналізується, на розгляді ВП ВС перебувало 105 цивільних, 75 господарських, 27 адміністративних та 8 кримінальних справ. Найбільшу частину справ у касаційному порядку складають цивільні – 49 % та господарські – 35 %. Частка адміністративних справ досягла 12 %, а кримінальних – 4 %. Порівняно з даними за 2021 рік питома вага кримінальних та цивільних справ зросла на 2 %, частина адміністративних та кримінальних справ зменшилась на 3 % та на 1 % відповідно.

У 2022 році ВП ВС повернула до КС ВС 59 справ у касаційному порядку, що на 42 % менше, ніж у порівнюваному періоді (101).

У загальній кількості повернутих справ спостерігається такий їх розподіл за підставами повернення та юрисдикціями:

42 справи (16<sup>Г</sup>, 15<sup>Ч</sup>, 9<sup>А</sup> та 2<sup>К</sup>) – за відсутності підстав для такої передачі;

12 справ (5<sup>Г</sup>, 5<sup>Ч</sup>, 1<sup>А</sup> та 1<sup>К</sup>) – у зв'язку з відсутністю виключної правової проблеми;

3 справи (2<sup>Ч</sup> та 1<sup>А</sup>) – у зв'язку з тим, що ВП ВС уже висловила правову позицію щодо юрисдикції спору в подібних правовідносинах;

2 справи (1<sup>Ч</sup> та 1<sup>К</sup>) – про наявний висновок щодо застосування норми права в подібних правовідносинах, викладений у раніше ухваленому рішенні ВП ВС.

Порівняно з аналогічними даними за 2021 рік за всіма підставами повернення кількісні дані зазнали суттєвих змін, а саме зменшення на 73 % кількості повернутих справ з підстави, що ВП ВС уже висловила правову позицію щодо юрисдикції спору в подібних правовідносинах, на 45 % кількості повернутих справ з у зв'язку з відсутністю виключної правової проблеми та на 36 % кількості повернутих справ з підстави наявності висновку ВП ВС про відсутність підстав для передачі справи на її розгляд.

Серед загальної кількості справ (215), які перебувають на розгляді ВП ВС у касаційному порядку, найбільшу частину становлять справи з *підстави наявності виключної правової проблеми* (86). Це на 21 % менше, ніж у 2021 році. Із загальної кількості цих справ – 8<sup>К</sup> та 14<sup>А</sup>, а більшу частину склали справи цивільної (37) та господарської (27) юрисдикцій. У справах із цієї підстави ВП ВС повернула 24 справи (проти 38 повернутих справ у 2021 році) у зв'язку з відсутністю інших підстав для передачі справ від КС ВС, відсутністю виключної правової проблеми, наявністю висновку щодо застосування норми права в подібних правовідносинах, викладеного у раніше ухваленому рішенні ВП ВС, та у зв'язку з тим, що ВП ВС уже висловила правову позицію щодо юрисдикції спору в подібних правовідносинах.

Також на розгляді перебували 74 справи (40<sup>Ч</sup>, 32<sup>Г</sup> та 2<sup>А</sup>), пов'язані з *необхідністю відступити від висновку колегиї, палати, об'єднаної палати іншого*

касаційного суду ВС, що на 1 % менше, ніж у 2021 році. У справах із цієї підстави ВП ВС повернула **13** справ у зв'язку з відсутністю виключної правової проблеми, відсутністю інших підстав для передачі справ від КС ВС, наявного висновку щодо застосування норми права в подібних правовідносинах, викладеного у раніше ухваленому рішенні ВП ВС.

На розгляді ВП ВС перебувало **27** справ з підстави *необхідності відступити від висновку ВП ВС*. У справах із цієї підстави ВП ВС повернула **9** справ у зв'язку з відсутністю виключної правової проблеми, відсутністю інших підстав для передачі справ від КС ВС та у зв'язку з тим, що ВП ВС вже висловила правову позицію щодо юрисдикції спору в подібних правовідносинах.

**18** справ перебували на розгляді ВП ВС з підстави *порушення правил предметної чи суб'єктної юрисдикції*, із них ВП ВС повернула **12** справ у зв'язку з відсутністю інших підстав для передачі справ від КС ВС та у зв'язку з тим, що ВП ВС вже висловила правову позицію щодо юрисдикції спору в подібних правовідносинах.

*Найменші обсяги справ ВП ВС мала у зв'язку з необхідністю відступити від висновку Верховного Суду України – 10 справ (5<sup>ч</sup>, 3<sup>А</sup> та 2<sup>Г</sup>).*

У загальній кількості справ з відступом від висновку Верховного Суду України в досліджуваному періоді повернуто **1** справу проти 3 у 2021 році.

Таким чином, ВП ВС повернула 71 % справ за відсутності підстав для такої передачі, 20 % справ – з підстави відсутності виключної правової проблеми, 5 % справ – з підстави висловлення ВП ВС правової позиції щодо юрисдикції спору в подібних правовідносинах, 4 % справ – з підстави наявності висновку щодо застосування норми права в подібних правовідносинах, викладеного в раніше ухваленому рішенні ВП ВС.

У досліджуваному періоді на розгляді ВП ВС у касаційному порядку перебувало найбільше справ за категоріями, поданими на *малюнку 3*.

## Загальні обсяги справ у касаційному порядку за найчисленнішими категоріями у 2022 році



За найчисленнішими категоріями за 2022 рік порівняно з аналогічними даними 2021 року спостерігається зменшення: на 53 % загальної кількості господарських справ стосовно укладення, зміни, розірвання, виконання договорів (правочинів) та визнання їх недійсними; на 51 % кількості цивільних справ у спорах, що виникають з правочинів, зокрема договорів; на 50 % кількості адміністративних справ у спорах, що виникають з відносин публічної служби.

Натомість збільшення на 80 % спостерігається у кількості цивільних справ у спорах, що виникають із земельних відносин, та на 71 % у кількості господарських справ стосовно корпоративних відносин.

За підсумками здійснення правосуддя у 2022 році ВП ВС 27 % судових справ (59) повернула до КС ВС, 38 % розглянула (81) та наприкінці періоду має 35 % нерозглянутих справ (75 проти 87 у 2021 році) від загального обсягу справ, що перебували на розгляді.

## 2.2. Надходження та повернення справ у касаційному порядку

У досліджуваному періоді до ВП ВС передано 128 справ у касаційному порядку проти 222 у 2021 році. Структура надходження касаційних скарг у досліджуваному періоді представлена на *діаграмі 4*.

Структура надходження справ у касаційному порядку до ВП ВС за юрисдикціями та підставами надходження у 2022 році



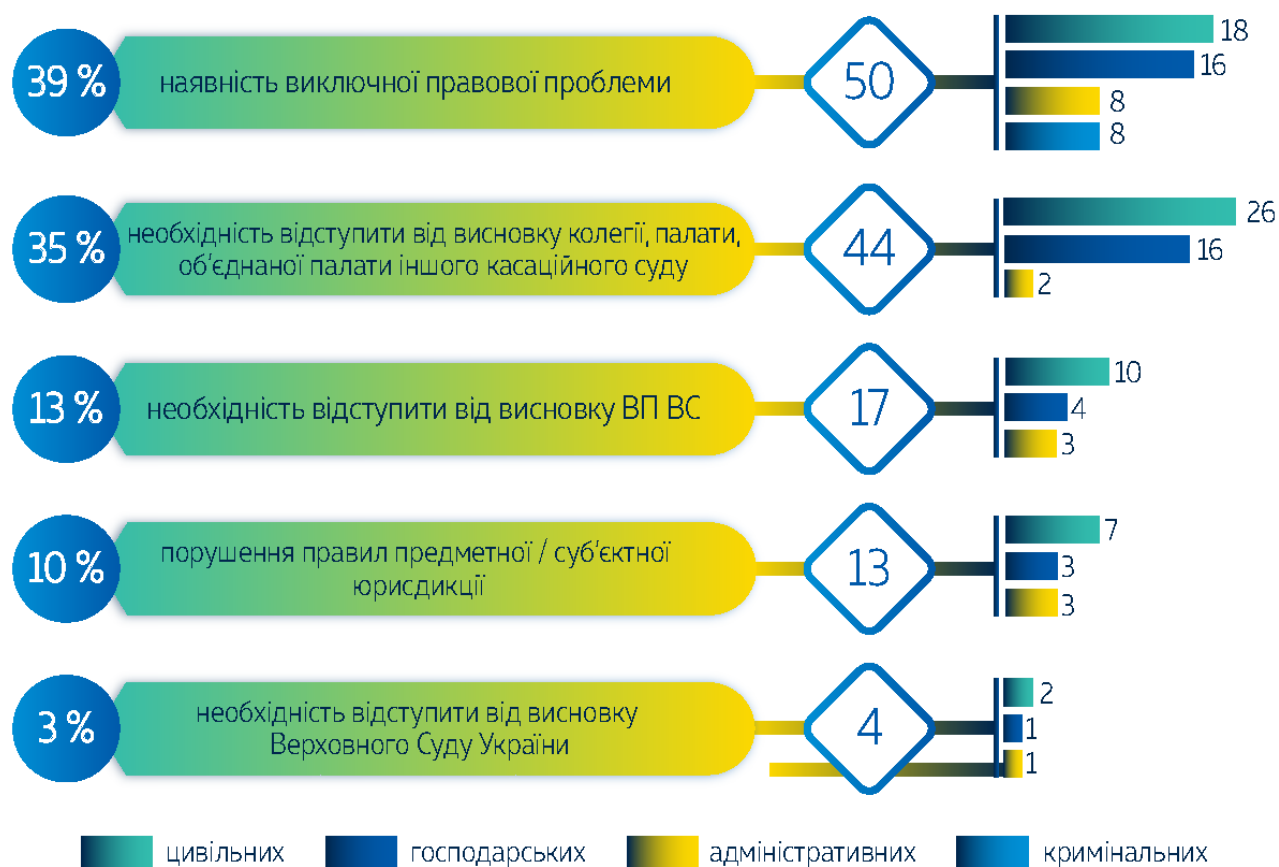
Як бачимо, майже половина справ, як і в 2021 році, – це цивільні справи, третина – господарські, 14 % – адміністративні та 6 % – кримінальні.

До ВП ВС у касаційному порядку найбільше передано цивільних та господарських справ, з них повернуто **23** цивільних та **21** господарська. У меншому обсязі передано до ВП ВС адміністративних та кримінальних справ, з яких повернуто **11** та **4** справи відповідно.

Цивільні справи за касаційними скаргами передавалися здебільшого з підстав *необхідності відступити від висновку колегії, палати, об'єднаної палати іншого касаційного суду (26)*, наявності виключної правової проблеми (18) та *необхідності відступити від висновку ВП ВС (10)*. Крім цього, 7 справ надійшли з підстави порушення правил предметної/суб'єктної юрисдикції та 2 справи – у зв'язку з необхідністю відступити від висновку Верховного Суду України. У 2021 році першість серед підстав надходження цивільних справ спостерігалась у зв'язку з наявністю виключної правової проблеми (35).

Загалом розподіл надходження справ у касаційному порядку представлено на малюнку 4.

Розподіл переданих справ у касаційному порядку до ВП ВС за підставами їх надходження та юрисдикціями у 2022 році



Порівняно з 2021 роком у досліджуваному періоді зменшилась у середньому на 45 % кількість справ, переданих у касаційному порядку до ВП ВС за всіма підставами.

Таким чином, ВП ВС прийняла до розгляду 128 справ, тобто 58 % від тих, що передавалися КС ВС у 2021 році.

### 2.3. Результати касаційного розгляду

У 2022 році ВП ВС ухвалила 81 кінцеве рішення у касаційному порядку, а саме у 37<sup>Г</sup>, 36<sup>Ч</sup>, 7<sup>А</sup>, 1<sup>К</sup> справах.

За результатами розгляду у 65 % випадків судові рішення змінено або скасовано (53), а саме у 24<sup>Ч</sup>, 24<sup>Г</sup>, 4<sup>А</sup> та 1<sup>К</sup> справах. Також ВП ВС у 23 справах оскаржувані рішення залишила без змін, тобто у 10<sup>Ч</sup>, 11<sup>Г</sup>, 2<sup>А</sup> справах, а в 2<sup>Ч</sup> та 1<sup>Г</sup> справах касаційні провадження закрито.

Кількість рішень, якими оскаржувані рішення змінено або скасовано, у досліджуваному періоді, на 38 % менша, ніж у 2021 році.

За підставами передачі судових справ на розгляд ВП ВС касаційний перегляд судових рішень здійснено так, як наведено на малюнку 5.

## Результати касаційного перегляду за підставами надходження справ до ВП ВС у 2022 році



Представлені дані показують, що питома вага змінених або скасованих судових рішень у загальній кількості розглянутих справ за кожною з підстав становить від 64 до 100 %.

У 2022 році ВП ВС змінила або скасувала оскаржувані рішення в господарських справах за спорами щодо укладення, зміни, розірвання, виконання договорів (правочинів) та визнання їх недійсними (7) та в цивільних справах стосовно спорів, що виникають із правочинів, зокрема договорів (7).

Розподіл рішень ВП ВС за наслідками скасування оскаржуваних рішень судів першої та/або апеляційної інстанцій представлено на *малюнку 6*.

## Наслідки скасування оскаржуваних рішень у касаційному порядку у 2022 році



За даними статистичної звітності, у більшості скасованих оскаржуваних рішень ВП ВС ухвалювала нові рішення (25). Питома вага цих рішень від загальної кількості скасованих у 2022 році більша на 18 %, ніж у 2021 році.

### 2.4. Залишок у касаційному порядку

Станом на кінець 2022 року ВП ВС не розглянула 75 справ (46<sup>Ц</sup>, 17<sup>Г</sup>, 9<sup>А</sup> та 3<sup>К</sup>). Порівняно з 2021 роком обсяги нерозглянутих справ у досліджуваному періоді зменшились на 14 %.

Наприкінці 2022 року найбільші обсяги нерозглянутих судових справ розподілились за такими категоріями:

10<sup>Ц</sup> справ стосовно спорів, що виникають з правочинів, зокрема договорів;

8<sup>Ц</sup> справ у спорах, що виникають із земельних відносин;

4<sup>Г</sup> справи стосовно корпоративних відносин;

4<sup>А</sup> справи з приводу реалізації публічної політики у сферах праці, зайнятості населення та соціального захисту громадян та публічної житлової політики.

Кількість нерозглянутих справ за іншими категоріями в межах кожної юрисдикції коливається від 1 до 3 одиниць (у 16 категоріях).

За підставами розгляду справ ВП ВС у касаційному порядку найбільше нерозглянутих справ залишилося з підстави *необхідності відступити від висновку колегії, палати, об'єднаної палати та іншого касаційного суду (31)* та *наявності виключної правової проблеми (29)*.

Значно менше нерозглянутих справ залишилося з підстав *необхідності відступити від висновку ВП ВС (9)* або *висновку Верховного Суду України (3)* та у зв'язку з *порушеннями правил предметної чи суб'єктної юрисдикції (3)*.

Таким чином, станом на кінець 2022 року 61 % нерозглянутих судових справ належали до цивільних, 22 % з яких склали справи стосовно спорів, що виникають з правочинів, зокрема договорів, та 17 % – справи у спорах, що виникають із земельних відносин.

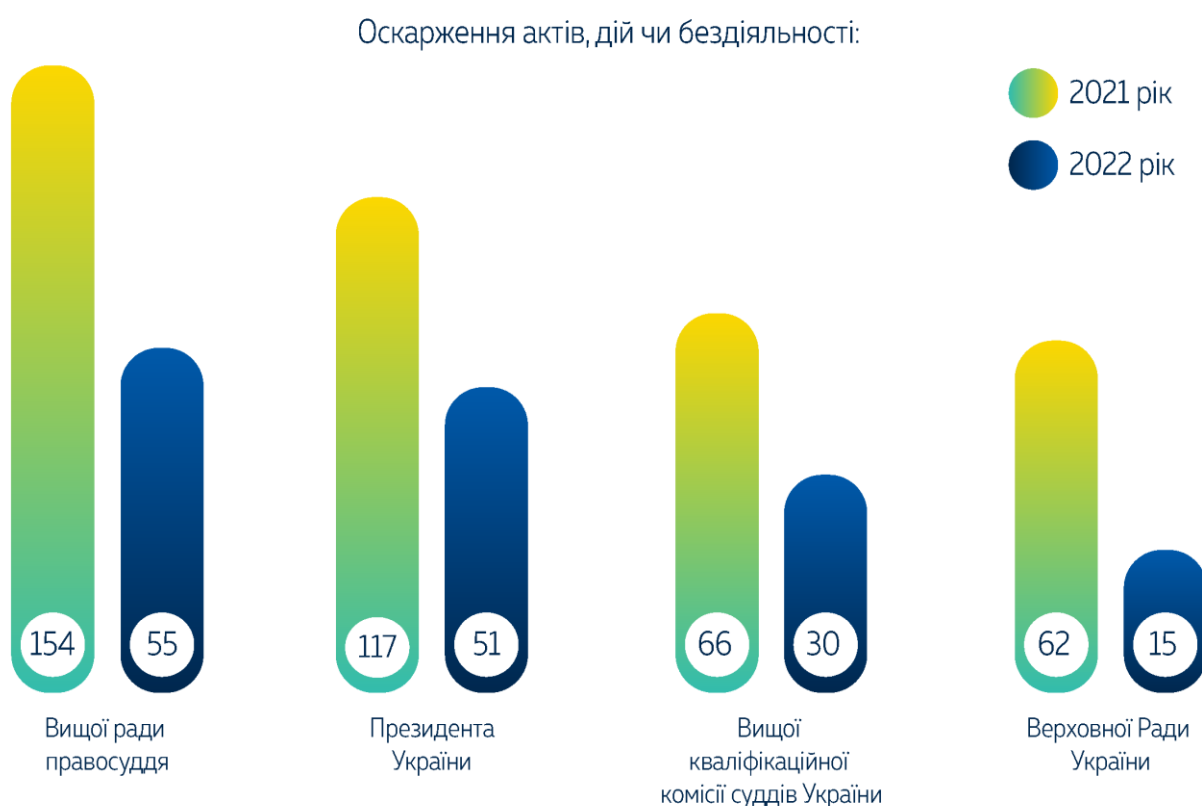
## 3. Здійснення правосуддя ВП ВС в апеляційному порядку та за скаргами на рішення ДП ВРП

### 3.1. Загальні обсяги справ в апеляційному порядку та за скаргами на рішення ДП ВРП

У поточному періоді перебувало на розгляді 177 апеляційних скарг та справ, що на 61 % менше, ніж у 2021 році (454). Динаміку змін обсягу апеляційних скарг за основними категоріями в досліджуваних періодах представлено на *діаграмі 5*.

Діаграма 5

Структура справ і матеріалів ВП ВС в апеляційному порядку за основними категоріями у 2021 та 2022 років



Відповідно до даних статистичної звітності ВП ВС у досліджуваному періоді обсяги апеляційних скарг, що перебували на розгляді ВП ВС, знизились порівняно з даними за 2021 рік у справах стосовно оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України – на 77 %, ВРП – на 64 %, Президента України – на 56 %. Також знизились на 52 % обсяги апеляційних скарг, що перебували на розгляді ВП ВС у справах за участю Верховної Ради України.

36 % справ за апеляційними скаргами щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності ВРП стосувалися рішень про звільнення судді з посади (20), про відмову у внесенні Президентом України подання про призначення судді на посаду (6) та рішень про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді (2).



Серед справ за апеляційними скаргами щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності Вищої кваліфікаційної комісії суддів України у 9 справах спір стосувався рішень, ухвалених за результатами проведення кваліфікаційного оцінювання, та в 1 справі – щодо порушення процедури проведення кваліфікаційного іспиту щодо кандидата на посаду судді.

Також у досліджуваному періоді на розгляді ВП ВС перебувало 13 скарг на рішення ВРП (у частині її ДП), що на 79 % менше, ніж у 2021 році.

У досліджуваному періоді до ВП ВС надійшло 104 апеляційні скарги, що на 64 % менше порівняно з 2021 роком, коли цей показник становив 289 скарг. З них надійшло 79 апеляційних скарг зі спорів щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності таких суб'єктів владних повноважень: ВРП<sup>2</sup> – 28, Президента України – 25, Верховної Ради України – 23, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України – 3.

Порівняно з аналогічними даними за 2021 рік обсяги надходжень зазначених вище категорій апеляційних скарг зменшились у 3 рази.

### 3.2. Результати розгляду в апеляційному порядку та за скаргами на рішення ДП ВРП

У 2022 році ВП ВС розглянула 127 апеляційних скарг та справ, тобто 72 % від тих, що перебували на розгляді, проти 79 % у 2021 році. Серед них не прийнято до розгляду 27 апеляційних скарг та розглянуто по суті 100 справ за апеляційними скаргами.

За результатами розгляду матеріалів в апеляційному порядку ВП ВС 22 апеляційні скарги повернула та у 5 випадках відмовила у відкритті провадження.

За результатами апеляційного перегляду у 74 справах оскаржувані рішення залишено без змін, тобто 74 % від кількості розглянутих по суті, у 18 справах – скасовано та у 8 справах – змінено, тобто 35 % по суті переглянутих рішень ВП ВС скасувала або змінила.

Також серед кінцевих рішень у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності ВП ВС ухвалила рішень щодо: Вищої ради правосуддя – 35, тобто 35 % від загальної кількості кінцевих, Президента України – 32, Верховної Ради України – 26, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України – 14. Питома вага кінцевих рішень від тих, що перебували на розгляді стосовно зазначених суб'єктів оскарження, становила 24, 22, 18 та 10 % відповідно.

Таким чином, ВП ВС у цьому році ухвалила кінцевих рішень у справах і матеріалах, що перебували на розгляді, на 64 % менше порівняно з 2021 роком та у 3 рази менше переглянула оскаржуваних судових рішень.

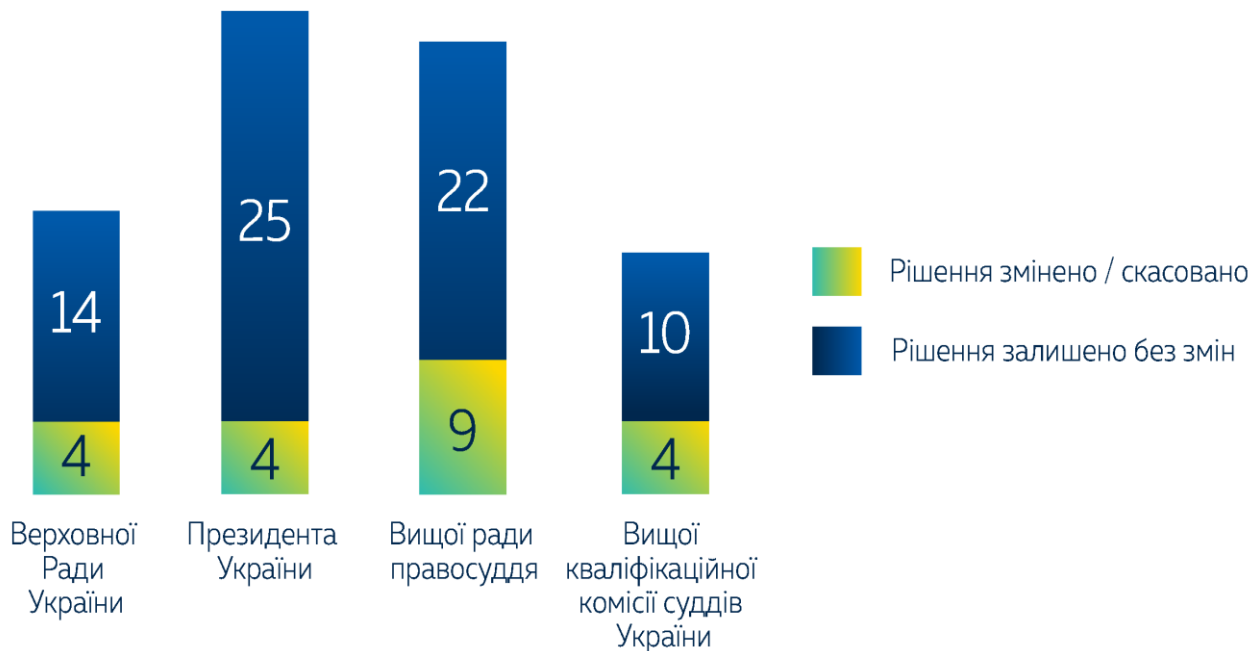
Вимоги апеляційних скарг у періоді, що аналізується, задоволено у 26 випадках, з яких у спорах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності ВРП – 35 %, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Президента України та Верховної Ради України – по 15 % відповідно.

У розрізі категорій справ розподіл рішень, якими ВП ВС здійснила апеляційний перегляд, розміщено на *гістограмі 1*.

<sup>2</sup> За винятком скарг на рішення ВРП, ухвалених за результатами розгляду скарг на рішення її ДП.

## Результати апеляційного перегляду ВП ВС за категоріями справ у 2022 році

Оскарження актів, дій чи бездіяльності:



Упродовж досліджуваного періоду ВП ВС також ухвалила 11 кінцевих рішень за скаргами на рішення ВРП (у частині її ДП), з них 11 розглянула по суті. У 5 справах рішення ДП ВРП скасовано, тобто у 45 % випадків від кількості розглянутих по суті.

За наслідками скасування оскаржуваного рішення в апеляційному порядку ВП ВС ухвалила у 8 справах нові рішення, у тому числі у справах щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності ВРП (5), Президента України (1), Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (1) та Верховної Ради України (1).

Також 9 справ направлено для розгляду до іншого суду першої інстанції або для продовження розгляду, у тому числі по 2 справи стосовно Президента України та Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, по 1 справі відносно ВРП та Верховної Ради України.

### 3.3. Залишок апеляційних скарг і справ та за скаргами на рішення ДП ВРП

Станом на кінець 2022 року у ВП ВС залишились нерозглянутими 46 апеляційних скарг і справ за ними, тобто 26 % від тих, що перебували на розгляді в апеляційному порядку. Це на 10 % більше, ніж у 2021 році. Серед них 3 інші справи та справи щодо оскарження актів, дій чи бездіяльності:

ВРП – 19 одиниць, або 41 % від загального залишку нерозглянутих апеляційних скарг і справ;

Президента України – 17 одиниць (37 %);

Вищої кваліфікаційної комісії суддів України – 1 одиниця (2 %);

Верховної Ради України – 4 одиниць (9 %).

Разом із цим наприкінці досліджуваного періоду ВП ВС не завершено апеляційний перегляд 2 скарг на рішення ВРП (у частині її ДП), що на 85 % менше, ніж наприкінці 2021 року.

#### 4. Здійснення правосуддя ВП ВС за заявами про перегляд судових рішень за виключними та нововиявленими обставинами

У 2022 році до ВП ВС надійшло 50 заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами, що на 78 % менше, ніж у 2021 році (230). Аналогічна динаміка спостерігається за всіма юрисдикціями.

З урахуванням нерозглянутих заяв на початок 2022 року в провадженні ВП ВС перебувало 64 таких заяв<sup>3</sup>, а саме у 46<sup>К</sup>, 10<sup>А</sup>, 5<sup>Ц</sup>, 2<sup>Г</sup> та 1<sup>АП</sup> справах. Більшість із цих заяв (53) – з підстави встановлення міжнародною судовою установою, юрисдикція якої визнана Україною, порушення Україною міжнародних зобов'язань при вирішенні справи судом (далі – за рішеннями ЄСПЛ).

У досліджуваному періоді ВП ВС розглянула 55 заяв про перегляд судового рішення за виключними обставинами, що у 4 рази менше, ніж у 2021 році. За результатами їх розгляду 85 % заяв відмовлено у відкритті провадження або закрито провадження. Оскаржувані рішення скасовані у 1<sup>А</sup>, 1<sup>АП</sup> та 3<sup>Ц</sup> судових справах. У цих справах оскаржувані судові рішення скасовано відповідно до таких рішень ЄСПЛ: «Самсін проти України» в 1 адміністративній справі, «Краєва проти України» в 1 справі про адміністративні правопорушення та «Жвавий проти України», «Метьолкіна та інші проти України», «Кайдалов проти України» в 3 цивільних справах.

Станом на кінець 2022 року ВП ВС не розглянула 8 заяв про перегляд судових рішень за виключними обставинами, зокрема: 4 – у кримінальних справах, 3 – в адміністративних справах та 1 – у цивільній справі. Питома вага нерозглянутих заяв серед тих, які перебували на розгляді, на 7 % більша, ніж у 2021 році.

У 2022 році на розгляд до ВП ВС надійшло 7 заяв про перегляд судових рішень за нововиявленими обставинами, що на 22 % менше, ніж у 2021 році.

З урахуванням нерозглянутих заяв на розгляді ВП ВС перебувало 8 таких заяв, з них в 1 кримінальній та в 1 адміністративній справі відмовлено у відкритті провадження. Загалом ВП ВС за цими заявами ухвалила 5 кінцевих рішень, що становить 63 % від тих, що знаходились на розгляді у 2022 році.

При цьому на кінець 2022 року нерозглянутими залишилися 3 заяви, зокрема по 1 – в адміністративній, господарській та цивільній справах, тоді як наприкінці порівнюваного періоду нерозглянутою залишилася 1 заява в адміністративній справі.

---

<sup>3</sup> У 2021 році на розгляді ВП ВС перебувало 194 заяви у кримінальних справах, 22 – в адміністративних, 17 – у цивільних, 2 – у господарських та 3 справи – про адміністративні правопорушення.

# Аналіз стану здійснення правосуддя ВП ВС у 2022 році

Додатки

Порівняльна аналітична таблиця 1

## Загальні показники здійснення правосуддя ВП ВС за порядком звернення та видами справ

Найменування показника	Перебувало на розгляді (I)		Надійшло на розгляд (II)		Ухвалено кінцевих рішень (III)		Залишок нерозглянутих наприкінці (IV)		
	у році								
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
Загальна кількість справ, у тому числі:	1391	585	1112	391	1069	383	195	138	
<b>за порядком звернення</b>									
у касаційному порядку	297	215	222	128	109	81	87	75	
в апеляційному порядку	454	177	289	104	357	127	74	46	
скарги на рішення ВРП (у частині її ДП)	63	13	37	0	47	11	13	2	
заяви про перегляд судових рішень за	<i>виключними обставинами</i>	238	64	230	50	224	55	14	8
	<i>нововиявленими обставинами</i>	11	8	9	7	10	5	1	3
<b>за видами справ</b>									
адміністративних	762	266	553	162	614	190	105	61	
господарських	110	80	84	44	46	41	36	18	
кримінальних	250	75	245	69	240	63	6	7	
цивільних	266	163	229	115	166	88	48	52	

Порівняльна аналітична таблиця 2

## Результати здійснення правосуддя ВП ВС за порядком звернення та видами справ

Найменування показника	Ухвалено кінцевих рішень, якими вимоги процесуальних звернень і справ:				Ухвалено кінцевих рішень, якими вимоги задоволені		
	не розглянуто по суті (V)*		розглянуто по суті (VI)**				
	у році						
	2021	2022	2021	2022	2021	2022	
Загальна кількість справ, у тому числі:	629	186	440	197	179	89	
<b>за порядком звернення</b>							
у касаційному порядку	1	3	108	78	85	53	
в апеляційному порядку	77	27	280	100	73	26	
скарги на рішення ВРП (у частині її ДП)	9	0	38	11	10	5	
заяви про перегляд судових рішень за	<i>виключними обставинами</i>	211	48	13	7	11	5
	<i>нововиявленими обставинами</i>	9	4	1	1	0	0
<b>за видами справ</b>							
адміністративних	275	70	340	120	97	36	
господарських	3	5	43	36	36	24	
кримінальних	233	60	7	3	8	2	
цивільних	117	51	48	37	38	27	

\* кінцеві рішення про повернення процесуального звернення, відмову у відкритті провадження, закриття провадження, інший кінцевий результат до відкриття провадження

\*\* кінцеві рішення по суті, якими вимоги задоволено, у задоволенні вимог відмовлено, ухвалено інший результат після відкриття провадження та розгляду по суті

Стежте за нами онлайн

 [fb.com/supremecourt.ua](https://fb.com/supremecourt.ua)

 [t.me/supremecourtua](https://t.me/supremecourtua)

 [@supremecourt\\_ua](https://@supremecourt_ua)